

henseende et uhyggeligt forvarsel om, hvad vi kan vente os, hvis lovforslaget gennemføres.

I betænkningen (1023/1984) præsenteres et udvalg af sager, hvor agentvirksomheden har haft positive resultater. Der er tale om en stærkt selektiv udvælgelse af sagsporteføljen på dette område, og en række sager kunne lige så vel angives, hvor effekten har været negativ.

Det er påfaldende, at selv i de tilfælde, der er angivet i betænkningen, er det ikke »de egentlige bagmænd«, som man angiveligt vil komme efter med disse utraditionelle efterforskningsmetoder, der er gået i fælden. I tilfældet »M« lykkedes det ganske vist at formå en dansk forretningsmand på Tenerife til at formidle en hashhandel. Men netop denne sag er illustrativ for vanskelighederne med at afgrænse bl.a. provokationsforbudets rækkevidde, jfr. også ovenfor under c).

I øvrigt har agentvirksomheden fortrinsvis lokaliseret kurerer og mindre mellemhandlere. Om dette skyldes, at »de egentlige bagmænd« slet ikke eksisterer, eller man blot ikke har haft held eller dygtighed til at få fat på dem, er det ikke muligt at fastslå. I hvert fald virker agentmetoden ikke efter sin erklærede hensigt, og trods de utraditionelle metoder og de lange straffe vil der stadig være nye kurerer, der fristes.

Det sidste argument hænger sammen med det særlige prisdannelsesfænomen, der gælder på narkomarkedet. Hvis import og forhandling vanskeliggøres yderligere, stiger priserne på stoffer endnu mere, og fristelserne til at handle vokser, fordi samme pris kan opnås for stadig mindre mængder eller større pris kan opnås for samme mængde stof. Jo højere priser, jo større risiko for mere velorganiseret og professionel kriminalitet, som atter vil kalde på nye, endnu mere »utraditionelle« efterforskningsmetoder med yderligere forringet retssikkerhed til følge.

En mulig effekt af denne mekanisme er et øget pengebehov hos stofmisbrugerne med heraf følgende øget behov for kriminell aktivitet i almindelighed. Denne har hidtil mest bestået af berigelsesforbrydelser. En nærliggende konsekvens af en accelererende retsforfølgning kan blive et øget antal voldsforbrydelser og dermed en brutalisering af narkomiljøet. En afledt konsekvens er behovet

for flere politifolk, højere straffe, flere fængselspladser etc.

En anden effekt, der gælder for de mindre »kriminalitetsdygtige« stofmisbrugere, er gradvis overgang til andre, lettere tilgængelige, men til dels farligere og vanskeligt kontrollerbare stoffer. Winsløw (1985) og Winsløw og Ege (1984) har således fremhævet overgangen fra opiatmisbrug til et blandingsmisbrug af hash, alkohol, stesolid og hel- eller halvlegale mediciner, nogle med potentielt dødelig virkning (f.eks. Albagin Retard). Det hjælper kun lidt, at de – bortset måske fra hash – er ekstreme former af eller socialt accepterede midler til bevidsthedspåvirkning (-sløvning).

Hovedproblemet er, at trods den temporære stagnation i tilgangen af nye opiatmisbrugere er stofmisbrugen ikke på retur. Den har blot antaget nye former. Den repressive »løsning« på narkotikaproblemet kan i en periode have haft en effekt i kraft af sin holdningspåvirkende symbolværdi, men den løser på ingen måde de underliggende sociale og personlige problemer, som stofmisbrugerne er symptombærere af. Disse eksistentielle problemer kan ikke løses repressivt, og omkostningerne ved bekæmpelsesforsøgene er voksende og uacceptable både for misbrugerne og for vore retlige og sociale institutioner.

Lovforslaget om regulering (og dermed legalisering) af agentvirksomhed er udtryk for denne form for panikløsning, der har en farlig afledende effekt i forhold til behovet for mere dybtgående løsninger på sociale problemer. Det fastholder tænkningen på et individualiserende, repressivt niveau og udnævner dermed visse grupper af lovovertrædere til »problemet« i stedet for at anskue dem som bærere af problemerne omkring vort samfunds sociale affaldsproduktion. Herved fremmes magisk tænkning og urealistisk problembehandling.

Mindretallet kan ikke acceptere de omkostninger for retssikkerheden i Danmark, som lovforslaget om agenter indebærer. En principiel afvisning af dette lovforslag til fordel for et forbud mod agentvirksomhed i efterforskningen af straffesager er derfor både et bidrag til at styrke retssikkerhedens vaklende skanser og et forsøg på at fremtvinge bestræbelser på mere konstruktiv problemløsning. Illusionstænkningen om retssystemets